

Părinții de ieri
Sfinții de azi

Volum realizat cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, de *Editurile Patriarhiei Române* [Pr. Mihai Hău, Consilier patriarhal] în colaborare cu Sectorul *Cultură, Pictură și Restaurare* al Patriarhiei Române [Dl. Răzvan-Mihai Clipici, Consilier patriarhal]

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Părinții de ieri, sfinții de azi : proclamarea generală a canonizării celor 16 sfinți duhovnici și mărturisitori ortodocși români din secolul al XX-lea : 4 februarie 2025. - București : Basilica, 2025
ISBN 978-606-29-0569-9

2

© Editura BASILICA a Patriarhiei Române – 2025
ISBN 978-606-29-0569-9
editurabasilica.ro
editura@patriarhia.ro

Editura *BASILICA*

Redactare

Diacon Andrei HLANDAN

Corectură

Nicolae NĂSTĂSACHE

Layout și copertă

Andreea-Cătălina FLOREA

Credit foto

Ziarul *LUMINA*

Agenția de știri *BASILICA*

Părinții de ieri Sfinții de azi

Proclamarea generală a canonizării
celor 16 sfinți duhovnici și mărturisitori
ortodocși români din secolul al XX-lea

4 februarie 2025

CENTENARUL PATRIARHIEI ROMÂNE

**TIMP DE RECUNOȘȚINȚĂ
ADUSĂ LUI DUMNEZEU ȘI BINEFĂCĂTORILOR,
PRILEJ SOLEMN DE CINSTIRE
A SFINȚILOR RECENT CANONIZAȚI**

**Înaltpreasfințiile și Preasfințiile Voastre,
Preacuvioși și preacucernici părinți,
Stimați membri ai Adunării Naționale Bisericești,
Iubiți credincioși,**

Anul 2025, consacrat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române drept *Anul omagial al Centenarului Patriarhiei Române* și *Anul comemorativ al duhovnicilor și mărturisitorilor ortodocși români din secolul al XX-lea*, marchează în mod solemn încununarea firească a unei perioade de bogată lucrare a Bisericii Ortodoxe Române atât în folosul poporului român dreptcredincios, cât și al Sfintei Ortodoxii.

Această aniversare este atât o rememorare a trecutului, cât și un timp de recunoștință față de înaintași și de reflecție asupra rolului

**Părinții de ieri
Sfinții de azi**

Bisericii în viața poporului român. De-a lungul celor 100 de ani de existență ca instituție și organizare, Patriarhia Română a fost o lumină călăuzitoare către Hristos, Mirele Bisericii, precum și un factor de unitate și stabilitate de-a lungul vremurilor grele prin care a trecut.

Împlinirea unui secol de la înființarea Patriarhiei Române constituie un prilej de cunoaștere mai profundă a istoriei Bisericii noastre, strâns legată de viața poporului român și de aspirațiile lui către unitate și libertate. Patriarhia Română a fost înființată la 4 februarie 1925, într-un context istoric luminat de Marea Unire din 1918, care a adus împreună toate provinciile istorice românești într-un singur stat unitar. Unitatea națională, realizată prin acest act istoric, a impus și necesitatea unei reorganizări a Bisericii Ortodoxe Române, care să reflecte noua realitate politică și teritorială. Ridicarea la rang de Patriarhie a Ortodoxiei românești a fost o necesitate administrativă și o expresie a unității spirituale existente între clericii și credincioșii din toate provinciile României Mari.

După recunoașterea oficială a Autocefaliei Bisericii Ortodoxe Române, în anul 1885, unirea Basarabiei, Bucovinei și Transilvaniei cu Patria mamă – Regatul României, în anul 1918, a impus uniformizarea liturgică și organizarea sinodală unitară a Bisericii Ortodoxe Române, sub conducerea Sfântului Sinod întrunit în capitala țării, la București. Această lucrare unificatoare a culminat cu alegerea la 18 decembrie 1919 a Episcopului ardelean Miron Cristea al Caransebeșului din Banat în scaunul de mitropolit primat al Bisericii Ortodoxe Autocefale Române, investitura în scaunul chiriarhal de la București având loc în ziua imediat următoare alegerii.

Prin noua organizare canonică a Bisericii Ortodoxe Române, în care numărul de eparhii, de clerici și de credincioși crescuse foarte mult, devenind a doua ca mărime în rândul Bisericilor Ortodoxe surori, ridicarea ei la rangul de Patriarhie a devenit o necesitate.

Acest fapt a fost realizat de ierarhii Sfântului Sinod care, la 4 februarie 1925, au hotărât în unanimitate ridicarea Bisericii Ortodoxe

Române la demnitatea de Patriarhie, iar pe titularul scaunului arhiepiscopal și mitropolit al Țării Românești (Ungrovlahiei), la vrednicia de patriarh. În respectiva ședință sinodală, Episcopul Vartolomeu Stănescu al Râmnicului-Noului Severin (1921-1938) a dat citire „*Actului de Înființare a Patriarhatului românesc*”, iar hotărârea a fost comunicată guvernului spre ratificare. După adoptarea proiectului de lege de către Senat și Adunarea deputaților (12 și 17 februarie 1925), legea a fost promulgată de către regele Ferdinand I la 23 februarie 1925, fiind publicată în *Monitorul Oficial* din ziua de 25 februarie 1925.

Conform prevederilor canonice, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a trimis la 12 martie 1925 o scrisoare irenică adresată Patriarhiei Ecumenice și celorlalte Bisericii Ortodoxe Autocefale, prin care anunța ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la rang de Patriarhie, prezentând argumentele istorice și canonice care au motivat această decizie.

Patriarhia Ecumenică și celelalte Bisericii Ortodoxe Autocefale au luat act de hotărârea Bisericii și a Statului român și au recunoscut prin consens ridicarea Bisericii Ortodoxe Române la rang de Patriarhie, iar Mitropolitul Primat Miron Cristea a fost investit la Palatul Regal și întronizat ca Patriarh al României în Catedrala din București, la 1 noiembrie 1925, într-o atmosferă de mare bucurie duhovnicească.

Astfel, prin acest act de înaltă demnitate bisericească s-a încununat dezvoltarea constantă a Bisericii Ortodoxe Române, care își are temelia în propovăduirea Evangheliei lui Hristos de către Sfinții Apostoli Andrei și Filip, și care a fost întărită de jertfele martirilor, susținută de rugăciunile cuvioșilor monahi, de slujirea sfântă a ierarhilor, preoților și diaconilor, apărută de binecredincioșii voievozi și de iubitoarea de Hristos oaste, și mereu ajutată cu mare evlavie de poporul român cel dreptcredincios. Biserica Ortodoxă Română de sorginte apostolică, în existența ei bimilenară, s-a bucurat că lucrarea sa sfințitoare a rodit, prin harul Duhului Sfânt, sfinți rugători și mărturisitori ai lui Hristos de-a lungul veacurilor.

Sfinții de azi

În acest context, se cuvine astăzi, când aniversăm centenarul Patriarhiei Române (1925-2025), să îi cinstim pe marii păstori de suflete, preoți mărturisitori, mucenici și mari duhovnici, care au strălucit prin faptele lor vrednice de laudă în acest răstimp de 100 de ani, devenind pildă de viețuire pentru cler și credincioșii mireni.

Astfel, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat astăzi în mod solemn canonizarea a 16 sfinți români care au mărturisit credința în Hristos în perioada grea a regimului comunist din România. Acești sfinți reprezintă rodul cel mai de preț pe care Biserica noastră l-a adus în acest răstimp de 100 de ani, deoarece prin ei se arată, mai intens, lucrarea tainică a harului Duhului Sfânt în Biserica Ortodoxă Română.

Acești slujitori au fost canonizați sau înscriși în calendarul Bisericii fiindcă au fost constatate în viața lor semnele sfințeniei: ortodoxia credinței, viața sfântă de pocăință și rugăciune, iubire smerită și milostivă față de aproapele, mărturisirea jertfelnică a credinței, iar uneori chiar facerea de minuni, precum și evlavia poporului față de ei.

Biserica îi cinstește mai ales pentru că au rezistat cu bărbăție persecuțiilor și au mărturisit adevărul lui Hristos, chiar și în condiții de tortură și moarte, oferind astfel un exemplu viu de trăire creștină deplină. Canonizarea lor este un act de recunoaștere a sfințeniei vieții lor, care transcende orice context politic, subliniind faptul că adevărata mărturisire creștină nu susține ideologii lumești trecătoare, ci valorile eterne ale credinței și iubirii de Dumnezeu.

Printre acești sfinți, care împodobesc de astăzi calendarul Bisericii noastre, se numără **mucenicii** care au mărturisit credința în Hristos cu prețul vieții lor, fiind încununați cu slăvite cununi mucenicești. Îi amintim pe **Sfântul Preot Mucenic Constantin Sârbu**, care a primit moarte martirică pentru că a refuzat să trădeze Taina Sfintei Spovedanii; pe **Sfântul Preot Mucenic Liviu Galaction de la Cluj**, care a fost arestat pentru activitatea sa catehetică, murind în chinuri cumplite în temnița de la Aiud; pe **Sfântul Cuvios Mucenic**

Gherasim de la Tismana, mare nevoitor isihast, care a mărturisit credința în Hristos, murind mucenicește în penitenciarul de la Târgu-Ocna; pe **Sfântul Cuvios Mucenic Visarion de la Lainici**, care în urma unor bătăi cumplite a murit mărturisind pe Hristos în mănăstirea de pe Valea Jiului; pe **Sfântul Preot Mucenic Ilarion Felea**, care a trecut la Domnul după grele suferințe în temnița de la Aiud; și pe **Sfântul Preot Mucenic Alexandru din Basarabia**, care la vârsta de 80 de ani a fost deportat, dezbrăcat, bătut, tras de barbă, înfometat și umilit, încredințându-și sufletul lui Dumnezeu, în biserica Preasfintei Născătoare de Dumnezeu din orașul rusesc Kazan.

O altă ceată, prezentă între sfinții preaslăviți astăzi, este **ceata preoților mărturisitori în temnițele comuniste**, care și-au sfințit viața prin răbdare, dragoste și smerenie, iertând pe cei care i-au bătut, chinuit și batjocorit, mutându-se astfel cu pace la cereștile locașuri. Între acești plăcuți ai lui Dumnezeu se cuvine să îi menționăm pe **Sfântul Cuvios Mărturisitor Sofian de la Antim** care a mărturisit credința în Hristos în penitenciarele de la București, Jilava, Aiud, Galați și Balta Brăilei, după eliberare devenind unul dintre cei mai îndrăgiți duhovnici ai Capitalei, fiind numit de credincioși „Apostolul Bucureștilor”; pe **Sfântul Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae**, cel mai mare teolog ortodox al secolului al XX-lea, care a săvârșit anii de temniță în închisorile de la Jilava și Aiud; el a fost cunoscut ca traducător al *Filocaliei* românești și al altor texte patristice, precum și ca un înțelept dascăl de Teologie Ortodoxă; pe **Sfântul Cuvios Mărturisitor Arsenie de la Prislop**, care a trecut prin patru detenții, după eliberare fiind forțat să locuiască în lume, însă păstrându-și rânduiala de viață monahală în taină, arătându-se uneori după adormire ca făcător de minuni; pe **Sfântul Preot Mărturisitor Ilie Lăcătușu**, care a pătimit în închisorile de la Galeșu – Constanța, Peninsula – Constanța (Canalul Dunăre – Marea Neagră), Târgu-Ocna și Periprava, fiind un mare rugător, care avea darul smereniei, după adormire trupul său fiind

Sfinții de azi

descoperit întreg și cu bună mireasmă, săvârșind mulțime de minuni; și pe **Sfântul Cuvios Mărturisitor Iraelie din Basarabia**, unul dintre cei mai mari misionari români din perioada interbelică pentru teritoriul dintre Prut și Nistru, care a mărturisit credința în Hristos opt ani în lagărele de muncă din Uniunea Sovietică, după adormire sfintele sale moaște arătându-se izvorătoare de mir.

Între sfinții care s-au preaslăvit astăzi, se remarcă și o a treia ceată, **ceata cuvioșilor**, care au fost recunoscuți de poporul dreptmăritor ca fiind duhovnici și povățuitori preaînțelepți ai sufletelor pe calea mântuirii. Printre acești mari nevoitori isihăști se numără: **Sfântul Cuvios Paisie de la Sihăstria**, care a dus o viață de aspră nevoință pustnicească, plin de smerenie și dragoste față de cei care îl cercetau, după adormire arătându-se ca făcător de minuni; **Sfântul Cuvios Cleopa de la Sihăstria**, unul dintre cei mai iubiți duhovnici români ai secolului trecut, bun predicator, povățuitor neobosit al clericilor și al credincioșilor, care a primit de la Dumnezeu și darul facerii de minuni; **Sfântul Cuvios Dometie cel Milostiv de la Râmeț**, smerit duhovnic rugător, care întreaga sa viață s-a remarcat prin harisma neagonisirii, fiind un părinte milostiv, care dădea tot ceea ce avea pentru a-i ajuta pe cei care erau în nevoie, după adormire fiind numit de popor „apostolul moșilor”; **Sfântul Cuvios Serafim cel Răbdător de la Sâmbăta de Sus**, care a fost călăuzitor al multor suflete către Dumnezeu în perioada comunistă, pentru viața sa sfântă primind de la Dumnezeu darul înainte-vederii și al facerii de minuni; și **Sfântul Cuvios Calistrat de la Timișeni și Vasiova**, smerit misionar și duhovnic în Banat, care a păstrat cu multă acrivie rânduiala vieții călugărești, pentru smerenia și nevoințele sale primind de la Dumnezeu darul vindecării și al izgonirii duhurilor necurate.

Centenarul Patriarhiei Române este așadar un moment de sfântă bucurie și recunoștință pentru întreaga Ortodoxie românească. Privind retrospectiv, vedem nu doar o istorie bogată, ci și o moștenire spirituală profundă, lăsată de înaintașii noștri – patriarhi, ierarhi, preoți, monahi

și credincioși mireni, care au apărat și transmis credința ortodoxă de-a lungul timpului. În pofida încercărilor și a vicisitudinilor prin care ea a trecut, Biserica Ortodoxă Română a rămas statornică în misiunea ei, îmbinând în istoria sa jertfa Crucii cu speranța și bucuria Învierii.

La acest eveniment de aniversare solemnă, Patriarhia Română, prin clericii și credincioșii ei, înalță rugăciuni de mulțumire Preasfintei Treimi, Maicii Domnului și tuturor sfinților pentru ocrotirea și binecuvântările revărsate asupra Bisericii și a poporului român, exprimând totodată recunoștința ei față de toți cei care au contribuit la înființarea, organizarea și dezvoltarea Patriarhiei Române ca instituție slujitoare și apărătoare a credinței ortodoxe și a unității naționale.

Acest centenar să ne fie prilej de întărire în credință și de recunoștință față de cei care, prin jertfa lor, ne-au lăsat o lucrare demnă și o moștenire sfântă, spre slava lui Dumnezeu și binele Sfintei Ortodoxii!

†DANIEL Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Sfinții de azi

CUPRINS

Centenarul Patriarhiei Române.

Timp de recunoștință adusă lui Dumnezeu și binefăcătorilor,
prilej solemn de cinstire a sfinților recent canonizați

† Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române 5

Tomos Sinodal al Bisericii Ortodoxe Autocefale

Române pentru proclamarea canonizării unor Sfinți Români . . . 25

Sfinți duhovnici și mărturisitori ortodocși români din secolul al XX-lea

Sfântul Cuvios Mărturisitor

Sofian de la Antim 37

Sfântul Preot Mărturisitor Dumitru Stăniloae	43
Sfântul Preot Mucenic Constantin Sârbu	49
Sfântul Cuvios Mărturisitor Arsenie de la Prislop	55
Sfântul Preot Mărturisitor Ilie Lăcătușu	61
Sfinții Cuvioși Paisie și Cleopa de la Sihăstria	67
Sfântul Cuvios Dometie cel Milostiv de la Râmeț	75
Sfântul Cuvios Serafim cel Răbdător de la Sâmbăta de Sus ...	81
Sfântul Preot Mucenic Liviu Galaction de la Cluj	87
Sfântului Cuvios Mucenic Gherasim de la Tismana	93

Sfântului Cuvios Mucenic Visarion de la Lainici	99
Sfântul Cuvios Calistrat de la Timișeni și Vasiova	105
Sfântul Preot Mucenic Ilarion Felea	111
Sfântul Cuvios Mărturisitor Iracie din Basarabia	117
Sfântul Preot Mucenic Alexandru din Basarabia	123